

1. WİNDOWS 10 MASAÜSTÜ	2
1.1 Görev Çubuğu	2
1.2 Başlat Simgesi	2
1.3 Bilgisayarım Penceresi	2
1.4 Belgelerim.....	3
1.5 Geri Dönüşüm Kutusu	3
1.6 Ağ.....	4
1.7 Bilgisayarı Kapatmak.....	5
2. DENETİM MASASI	5
2.1 Görünüm ve Kişiselleştirme.....	5
2.2 Ağ ve İnternet.....	6
2.3 Programlar	7
2.4 Donanım ve Ses	8
2.5 Sistem ve Güvenlik	8
2.6 Kullanıcı Hesapları	8
2.7 Saat, Dil ve Bölge	9
2.8 Erişim Kolaylığı.....	11
3. WİNDOWS PROGRAMLARI	11
4. WİNDOWS'TA PENCERE KAVRAMI	15
5. DOSYA VE KLASÖR KAVRAMI.....	16
5.1 Dosyalar	16
5.1.1 Dosyaları Kopyalamak	16
5.1.2 Bir Dosyayı Flash Bellek, CD veya DVD'ye Kopyalamak.....	17
5.1.3 Dosya Sıkıştırmak.....	17
5.1.4 Dosya Yazdırmak	17
5.1.5 Dosya Paylaştırmak.....	17
5.1.6 Dosya veya Sürücülerini Virüslere Karşı Taramak	18
5.2 Klasörler.....	18
5.2.1 Yeni Bir Klasör Oluşturmak	18
5.2.2 Kısayol Oluşturmak.....	18
KAYNAKÇA	19

1. WINDOWS 10 MASAÜSTÜ

Windows 10 işletim sistemi, masaüstü ve taşınabilir bilgisayarlar için geliştirilmiş bir işletim sistemidir. Bilgisayar açılıp kullanıcı adı ve şifre bilgileri girildikten sonra Windows 10 başlar.

İlk gelen görüntü, masaüstü görüntüsü olarak adlandırılır. Masaüstünde standart simgeler (Bu Bilgisayar, Belgeler, Geri Dönüşüm Kutusu), yüklenmiş programlara ilişkin kısayol simgeleri ve görev çubuğu görüntülenir. Masaüstü kullanıcının çalışma alanıdır.

1.1 Görev Çubuğu

Genellikle masaüstünün alt kısmında duran bir çubuktur. Görev çubuğunun üzerinde solda **Başlat** menüsü, Başlat menüsünün sağında programları hızlı başlatmak amacıyla oluşturulmuş program simgeleri, o anda açık bulunan programlar, sağ tarafında bilgisayar açılırken aktif hale gelen simgeler (tarih ve saat ayarı, ses ayarı, antivirüs programı vb. bilgisayarın arka planında çalışır durumdaki programlar) yer alır. Açık programlar arasında **ALT+TAB** düğmelerine basılarak geçiş yapılabilir.

Görev çubuğunda bulunan saat simgesi ile saat ve tarih ayarları yapılabilir. Ses simgesi ile ses düzeyi azaltılıp çoğaltılabilir.

Sık kullanılan bir programa hızlı erişmek için görev çubuğuna programlar yerleştirilebilir. Başlat menüsü içerisinde programın simgesi farenin sol tuşu ile sürüklenerek ya da programın simgesi üzerinde sağ tıklanıp açılan menüden **Görev Çubuğuna Sabitle** komutu seçilerek görev çubuğuna yeni programlar eklenebilir.

Görev çubuğunun sağ tarafında, yazılan ve yazılacak olan metinlerde kullanılan dili ve yazıların hangi klavye ile yazılacağını gösteren dil çubuğu yer alır. Simge olarak giriş dilinin harflerini gösterir. Bu simgeye fare ile bir kez tıklandığında açılan dil seçeneklerden biri seçilerek diğer dile geçiş sağlanır. Üzerine tıklandığında açılan menüden **Dil Tercihleri** seçeneği seçildiğinde açılan pencereden dil seçenekleri düzenlenebilir. Eğer dil çubuğu görülmüyorsa görev çubuğu ayarları penceresinde bulunan **Sistem Simgelerini Ac veya Kapat** tıklanarak açılan pencerede **Giriş Göstergesi** aktif hale getirilir.

Görev çubuğu ve Başlat menüsü ile ilgili ayarlar görev çubuğu üzerinde sağ tıklandığında açılan listedeki **Görev Çubuğu Ayarları** komutu ile yapılır. Komut seçildiğinde açılan pencerede yer alan **Görev Çubuğu**, **Başlangıç** ve **Kilit Ekranı** sekmelerinde yer alan seçeneklerin hangisi etkin hale getirilmek istenirse, o seçeneğin yanındaki kutucuğa onay verilir.

1.2 Başlat Simgesi

Başlat menüsü, Başlat simgesine farenin sol tuşu ile tek tıklanarak klavyeden Windows pencere tuşuna ya da **Ctrl+Esc** tuşlarına basılarak açılır. Başlat menüsü ile programlar, ayarlar gibi seçeneklere hızlı bir şekilde ulaşılır. Başlat menüsüne tıklandığında açılan pencerede “Internet Explorer”, “Microsoft Office Outlook” gibi sabit simgeler, sık kullanılan programlara ait simgeler ve tüm programlar görüntülenir. Fare ile bu liste üzerinde gezilerek istenilen programa ulaşılabilir.

1.3 Bilgisayarım Penceresi

Masaüstünde bulunan “Bu Bilgisayar” simgesine farenin sol tuşu ile çift tıklandığında ya da klavyeden **Win+E** tuşlarına basıldığında **Bilgisayarım** penceresi açılır. Bu pencereden sabit disk sürücülerine, çıkarılabilir depolama aygıtlarına (disket sürücüsü, CD ve DVD-ROM sürücüler, Flash bellek, kamera vb. takılıp çıkarılabilir aygıtlara) ulaşılabilir. Takılıp çıkarılan aygıtlar USB portlarına takılır takılmaz Windows 10 işletim sistemi kurulu bir bilgisayar

tarafından hemen algılanır. Böylece Bu Bilgisayar simgesine tıklamadan içinde bulunan dosyalara ulaşılabilir.

Bilgisayarım penceresinde **Cihazlar ve Sürücüler** adı atındaki bölümde “Sabit Disk (C:)” ve “Yerel Disk (D:)”, disket sürücüsü, CD ve DVD-ROM sürücüleri, flash bellek, kamera vb. takılıp çıkarılabilir aygıtlar yer almaktadır. Bu durum sabit diskin kullanıcı tarafından iki bölüme ayrıldığını gösterir. Bazı kullanıcıların bunu tercih etmelerinin sebebi kişiye ait özel dosyaları sabit diskin diğer kısmında saklamak içindir. Windows işletim sisteminin yeniden kurulması ve “Sabit Disk (C:)” nin herhangi bir nedenle formatlanması(silinmesi) durumunda, “Yerel Disk (D:)” içerisinde bulunan kişisel dosyalar zarar görmeyecektir.

Windows 10 işletim sistemi yüklendikten sonra “Sabit Disk (C:)” içerisinde “Kullanıcılar”, “Program Files”, “Windows” adında 3 tane sistem klasörü oluşur.

“Kullanıcılar” klasörü her kullanıcı profili için (her oturum açan için) bir alt klasör içerir. Bu klasör içinde her profilinin masaüstü, belgeler klasörü içeriği ve sık kullanılanlar gibi bilgiler saklanır.

Programlara ait dosyalar “Program Files” klasörü içinde yer alır. Herhangi bir program yüklenirken eğer yükleneceği yer değiştirilmezse program otomatik olarak bu alana yüklenir.

Önemli işletim sistemi dosyalarının çoğu “Windows” klasöründe toplanır. Bu klasörün içeriğinin değiştirilmesi tavsiye edilmez.

Bilgisayarım ekranında ilgili sürücüye ait simge üzerinde farenin sağ tuşu yardımıyla açılan menüden **Özellikler** seçeneği tıklanarak sürücü ile ilgili bazı istatistiksel bilgiler elde edilir. Hafıza durumu gösterilir, boş yerler belirtilir. Burada diski gereksiz dosyalardan kurtarmak için bir de **Diski Temizle** düğmesi mevcuttur.

Biçimlendirmek (Formatlamak): Biçimlendirmek (formatlamak), sabit disk, flash bellek ya da disketteki tüm bilgileri silip boş olarak kullanılacak hale getirmek anlamına gelir. Sabit diskte bu işlem zorunlu olmadıkça yapılmaz. Tüm bilgiler silineceğinden sabit diskteki tüm programların yeniden yüklenmesi gerekecektir. Ancak disketteki veya flash bellekteki bilgilere gereksinim duyulmadığında, bu sürücülerdeki tüm bilgiler silinip sürücüler başka bir amaç için kullanılabilir. Bu durumda disketteki veya flash bellekteki tüm dosyaları, klasörleri tek tek silmekle zaman kaybetmek yerine, eğer bu dosyalardan, klasörlerden hiçbirine gerçekten gereksinim duyulmuyorsa, gerek duyuluyorsa da yedeğini alarak bu sürücülerini biçimlendirmek (formatlamak) en kısa yol olacaktır.

Bu işlem için **Bilgisayarım** simgesine tıklanır. Açılan pencerede biçimlenecek sürücünün üzerindeyken farenin sağ tuşu ile tıklanarak açılan menüden **Biçimlendir** komutu seçilir. **Biçimlendirme Türü** için de **Hızlı Biçimlendir** seçeneği seçilerek sürücüdeki tüm bilgiler hızlıca ve toplu olarak silinir.

1.4 Belgelerim

Belgelerim simgesi, sistemdeki her kullanıcı profili için otomatik oluşturulan özel bir klasörü göstermektedir. Bu klasör, birçok uygulamanın belgeleri kaydetmek için kullanacağı varsayılan konum olarak tasarlanmıştır.

1.5 Geri Dönüşüm Kutusu

Bilgisayardan silinen dosyaların geçici olarak tutulduğu bir sistem klasörüdür. Silinerek buraya atılan dosyalar aslında gerçekten silinmiş değildir. Sadece pasif duruma getirilmiştir. Kullanıcı geri dönüşüm kutusuna attığı dosyalardan istediklerini geri alabilir. Ancak Geri Dönüşüm Kutusu içindeki dosyalar silindiğinde bir daha ulaşılamazlar. Çift tıklanarak içeriği görüntülenir. İçinde yer alan bir dosya üzerinde sağ tıklayınca açılan menüden, **Sil** düğmesine

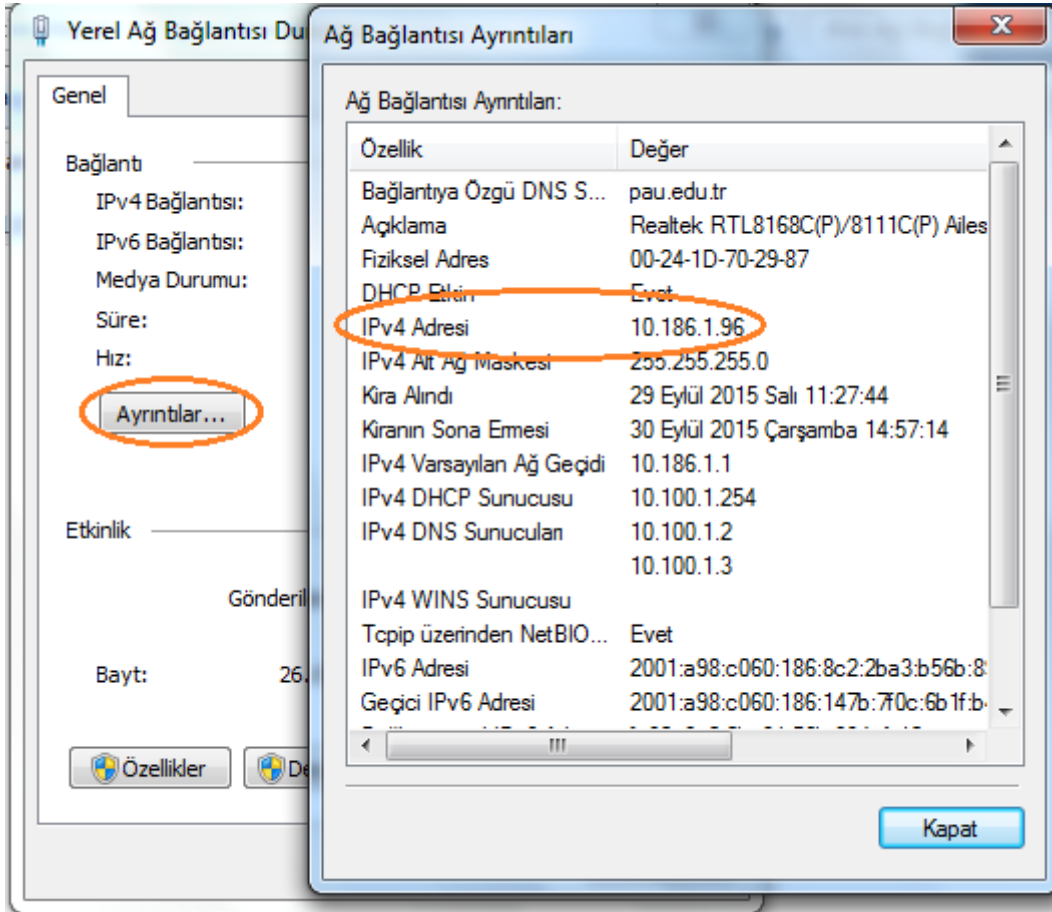
basılarak tamamen bilgisayardan silinebilir ya da **Geri Al** seçeneği ile silinmeden önceki konumuna geri döndürülebilir. Masaüstündeki Geri Dönüşüm kutusu simgesi üzerinde sağ tıklanarak da geri dönüşüm kutusu boşaltılabilir.

Bunun dışında herhangi bir dosya ya da klasörü geri dönüşüm kutusuna atmadan bilgisayardan silmek için dosya veya klasör seçiliyken klavyeden Shift+Delete tuşlarına aynı anda basmak gerekir.

1.6 Ağ

Ağ ile daha önce ağ bağlantısı oluşturulmuş bilgisayarlar, ağ üzerinde erişilmiş olan klasörler görülür. Bir kere bir bilgisayara bağlantı kurulduğunda erişilen klasör tekrar bağlantı kurmaya gerek kalmadan ağ bağlantılarım penceresinden çift tıklanarak açılabilir.

Bilgisayarlar ister bir ağ üzerinde isterse internet üzerinde bulunsun mutlaka bir ip numarasına sahiptirler. Ağ üzerinde her bilgisayarın farklı bir ip numarası vardır. Ağ üzerinde sağ tıklanıp **Özellikler** menüsüyle açılan **Ağ ve Paylaşım Merkezi** tıklandığında bilgisayar üzerinde gerçekleştirilmiş ağ bağlantılarının görüntülediği bir ekran açılır. Bu ekranda bilgisayar üzerinde bulunan yerel ağ, kablosuz ağ gibi ağ bağlantıları görülür. **Bağlantılar** kısmından görülen bağlantı türü tıklandığında Şekil 1.1’de görüldüğü gibi açılan “Ethernet Durumu” penceresinde bulunan **Ayrıntılar** butonu ile bilgisayarın ip numarası görülebilir.

Şekil 1.1: Yerel Ağ Bağlantısı Durumu Penceresi

Şekilde de görüldüğü gibi IP numarası 4 rakam grubundan oluşmaktadır. Ağ bağlantılarım ekranında mevcut ağlar ve ağ bağlantıları görülebilir, “Ağ Bağlantısı Ekleme” ve “Ağ Kurulum” sihirbazları aracılığı ile yeni bir ev veya işyeri ağı kurulabilir, yeni bir ağ bağlantısı oluşturulabilir. Ayrıca başlat menüsünden erişilen çalıştır penceresinde 10.186.1.68 gibi ip

numarası yazılarak da o bilgisayar ile ağ bağlantısı yapılmış olup, paylaşılmış dosya ve yazıcılar görölüp erişilebilir.

Ağ bilgisayarları ve aygıtları seçeneği ile ağ içinde bütün paylaşım verilmiş olan bilgisayarlardaki klasör, dosyalar ve yazıcılar ortak kullanılabilir.

1.7 Bilgisayarı Kapatmak

Bilgisayarı kapatırken direkt olarak kapama düğmesi kullanılarak kapatılması, bilgisayar açısından güvenli olmaz. Kapama işlemi için önce çalışılan belgeleri kaydetmek ve açılan tüm pencereleri kapatmak gerekir. Daha sonra görev çubuğu üzerinde bulunan **Başlat** düğmesine tıklanarak **Kapat** düğmesinin hemen yanındaki ok tıklandığında bir menü açılır. Eğer bilgisayar tamamen kapatılmak isteniyorsa **Kapat** düğmesine, bilgisayar yeniden başlatılmak isteniyorsa **Yeniden Başlat** düğmesine, bilgisayar kapatılmadan bilgisayarı kullanan farklı kullanıcıların, kendi ayar ve yetkileri ile bilgisayara ve ağa erişimini sağlamak için kullanıcı değiştirilmek isteniyorsa **Oturumu Kapat** veya **Kullanıcı Değiştir** düğmesine tıklanır.

Uyku seçeneği tıklanırsa bilgisayar düşük güç durumuna geçer ve uyku moduna alınmış olur. Bilgisayar yapmakta olduğu işlemi hemen durdurur ve çalışmaya devam etmek istediğinizde yeniden başlamaya hazırdır. Fare veya klavyeye dokunur dokunmaz kaldığı yerden işlem yapmaya devam eder. Ancak çalışılan dosyalar kaydedilmelidir; aksi takdirde herhangi bir elektrik kesintisinde bilgiler kaybolabilir.

Uyku modu çalışmanızı ve ayarlarınızı belleğe yerleştirip az miktarda güç kullanırken, **hazırda beklet** seçeneği ile kullanılan hazırda bekletme modu açık programlarınızı ve programlarınızı sabit diskinize yerleştirir ve bilgisayarınızı kapatır. Bilgisayar tekrar açıldığında tüm programlar aynı bırakıldığı şekilde çalışmaya devam edecektir. Eğer hazırda beklet seçeneği menüde görülmüyorsa denetim masası güç seçenekleri içerisinde **Güç Düğmesinin Yapacaklarını Seçin** tıklanır. Açılan pencerede **Şu Anda Kullanılmayan Ayarları Değiştir** tıklanınca aktif hale gelen **Kapatma Ayarları** kısmında **Hazırda Beklet** seçeneği işaretlenerek kaydedilir. Ardından hazırda beklet seçeneği başlat menüsünde görölür.

2. DENETİM MASASI

Denetim Masası, bilgisayara ilişkin birçok ayar seçeneğini barındıran bir alandır. Başlat menüsünden Denetim Masası alt menüsü tıklanarak bu alana ulaşılabilir. Bu alandaki görünüm isteğe bağlı olarak değiştirilebilir. Klasik görünüm tüm denetim masasının simgelerini gösterir. Kategori görünümü denetim masası simgelerini kategoriler halinde gösterir. Bu pencereden klavye, fare, ses, yazıcılar, görüntü, yazı tipleri, saat ya da tarih görünüm biçimi, kullanılan para birimi gibi birçok düzenlemenin yapılacağı simgelere ulaşılır.

2.1 Görünüm ve Kişiselleştirme

Bu kategori ile bilgisayarın teması, masaüstü arka planı, oturum açılan kullanıcı hesabının resmi, pencere kenarlıklarının rengi, ekran koruyucu, ekran çözünürlüğü ve ekrandaki yazı ve simgelerin boyutları değiştirilebilir. Bu işlem masaüstünde boş alanda farenin sağ tuşuyla görüntülenen listeden **Kişiselleştir** ve **Görüntü Ayarları** menüsü seçilerek de yapılabilir.

Görüntü Ayarları ile ekran çözünürlüğün ayarlama, ekrandaki yazıların boyutunu (daha küçük, orta, daha büyük vb.) ayarlama gibi şeyler yapılabilir. **Birden Çok Ekran** seçeneği ile birden fazla monitör yada televizyon ile bilgisayar ekranı kullanılabilir. Yani bir taraftan bilgisayar üzerinde çalışılırken, diğer taraftan televizyonda film oynatılabilir. Bunu yapabilmek için kablo kullanarak bilgisayar ile 2. monitör yada televizyon birbirine bağlanır.

Görüntü Bağdaştırıcısı Özellikleri tıklanarak ekran kartının donanım ayarı, **Monitör** sekmesi ile ulaşılan pencereden ekran yenileme sıklığı ayarı yapılır. Ekran çözünürlüğü, ekran yenileme sıklığı ve renk kalitesi ile ayarlama yapıldığında, yapılan bu ayar düzgün değilse görüntü kalitesi düşer. Bu nedenle bu pencere ile ilgili gerek duyulmadıkça bir işlem yapılması sağlıklı değildir.

Masaüstü arka plan resmi olarak seçilen resmin çözünürlüğü ekranın çözünürlüğünden düşükse görünümde bozulma olur. Resim seçiminde bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. **Kişiselleştirme** ekranındaki **Temalar** kısmında bulunan **Masaüstü simgelerini değiştirin** ile masaüstünde görünecek Bu bilgisayar, Ağ, Geri Dönüşüm Kutusu gibi simgelerin görünürlük ayarları yapılır.

Ekran Koruyucu bilgisayarda belli bir süre hiçbir işlem yapılmadığında, ekrandaki bilgileri başkalarının görmesini engellemek, ekran ömrünü uzatmak ve enerjiden tasarruf etmek için ekranı kapatan ya da bilgilerin görünmesini engelleyen resim, yazı gibi görüntülerdir.

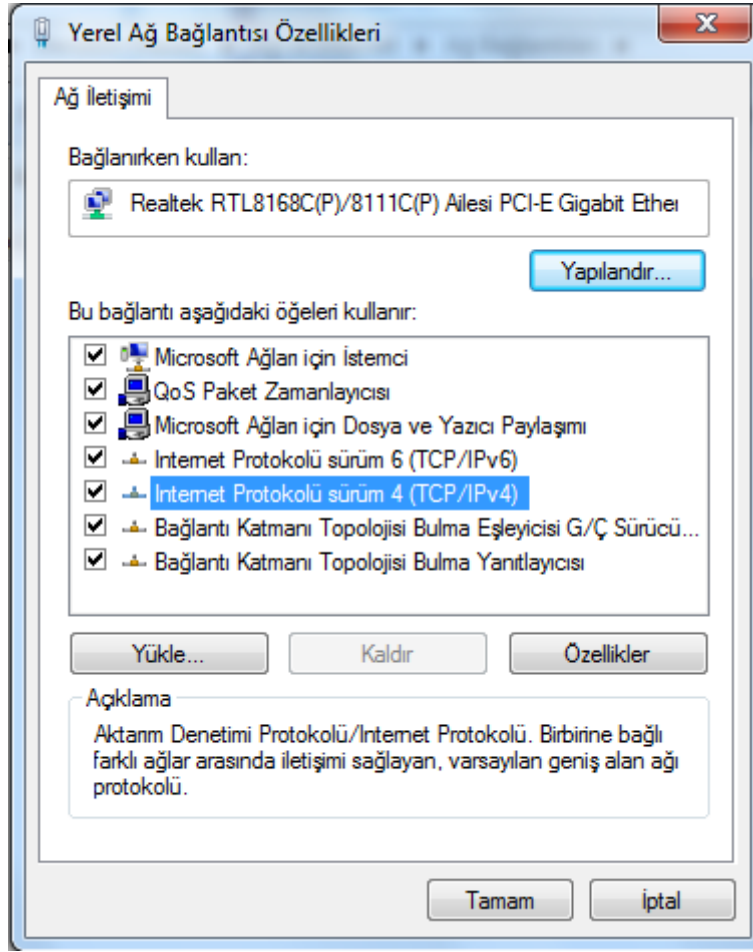
Ekran koruyucu eklemek için **Kişiselleştirme** ekranındaki **Kilit Ekranı** kısmında bulunan **Ekran Koruyucu Ayarları** kullanılır. Açılan pencereden arka planda görülmesi istenen bir resim seçilir. Bekleme süresi bölümünde, bilgisayarda hiçbir işlem yapılmadığı durumlarda, ekran koruyucu özelliğinin başlatılacağı süre dakika olarak belirlenir. **Ayarlar** düğmesi ile seçilen ekran koruyucu ile ilgili ayarlamalar yapılır.

Görünüm ve Kişiselleştirme ana ekranında bulunan **Dosya Gezgini Seçenekleri** ile dosya ve klasörlerin görüntülenmesi özelleştirilir. **Genel** sekmesi klasörlerin görünümünü değiştirmek için gerekli ayarları içerir. **Görünüm** menüsünde ayrıntılı ayarlar yapılabilir. Burada gizli dosyaları göster ve gösterme, bilinen dosya türleri için uzantıları gizle vb. birçok seçenek bulunur.

2.2 Ağ ve İnternet

Bu kategori ile internet bağlantısı kurulabilir ya da değiştirilebilir, ağ bağlantısı oluşturulabilir, kablosuz ağ kurulabilir ve İnternet Explorer tarayıcısına ait internet seçenekleri değiştirilebilir.

Ağ durumunu ve görevlerini görüntüle ile bilgisayarda kurulmuş olan temel ağ bilgileri görüntülenir. Pencerenin solundaki **Bağdaştırıcı Ayarlarını Değiştirin** komutu görülen bağlantı türü üzerinde sağ tuşla tıklanarak bu bağlantıyı yenilemek, kesmek ve özelliklerinden ayarlarına ulaşmak mümkündür. Bağlantı üzerinde sağ tıklanarak ulaşılan özellikler penceresi Şekil 2.1'deki gibi görülür.

Şekil 2.1: Bağlantı Özellikleri

Burada İnternet Protokol sürüm 4 (TCP/IPv4) seçili iken **Özellikler** butonu tıklanır ve yeni bir pencere açılır. Bu pencere ile TCP/IP (Transmission Control Protocol/İnternet Protocol Versiyon 4) ayarlarına ulaşılır.

TCP/IP ayarları yapılan pencerede ip numarasının statik mi yoksa otomatik mi alınacağı belirlenir. Bu bağlantı şekilleri bilgisayarın bulunduğu ağ yöneticisi tarafından belirlenir.

Genellikle yerel ağlarda ip numarası otomatik olarak alınır. Üniversite gibi yerel ağlara sahip ortamlarda bilgisayar açıldığı anda belli bir ip havuzunda yer alan ip numaralarından boş bir tanesi alınır ve bağlantı sağlanır.

2.3 Programlar

Programlar ve Özellikler alanı, yüklenmiş olan programları kaldırmak veya yeni programlar eklemek için kullanılır. Ekleme işlemi genellikle programların kurulum dosyalarının çalıştırılmasıyla yapılır. Silme için görüntülenen programlardan silinmesi istenilen program seçilir. **Kaldır** düğmesine tıklanır. Böylece program tamamen silinmiş olacaktır.

Windows Özelliklerini Aç veya Kapat bölümünde ise Windows 10'nin bileşenlerini oluşturan programlar gruplar halinde görülür. Bu gruplardan istenilenler Windows'a eklenip kaldırılabilir.

Yüklü Güncelleştirmeleri Görüntüle ile mevcut Windows ve Office sürümüne ait güncelleştirmeler görüntülenip, istenilenler yüklenebilir.

Varsayılan Programlar alanından bir dosya türünü varsayılan olarak açacak program belirlenir.

2.4 Donanım ve Ses

Aygıtlar ve Yazıcılar ile bilgisayara yeni bir aygıt veya yazıcı eklenebilir. Yazıcılar bölümünde bilgisayara yüklenmiş olan yazıcılar görülebilir. Yazıcı ekleme sihirbazı kullanılarak yerel ya da ağda paylaşılmış olan bir yazıcı bilgisayara yazıcı olarak eklenebilir. 1.6'da anlatıldığı gibi çalıştır penceresi yardımıyla erişilen paylaşımda olan bir yazıcı üzerinde sağ tıklayıp açılan menüden **Bağlan** seçilerek ağdaki yazıcıya bağlanılabilir. Yerel yazıcıların sürücülerini bilgisayara yüklediği zaman bu yazıcı, Yazıcı ve Fakslar bölümünde de görüntülenir.

Fare ile farenin sağ veya sol elle kullanımı, imleç hızı, imleç şekli, tekerlek ayarları gibi ayarları yapılabilir.

Aygıt Yöneticisi ile bilgisayara yüklenmiş tüm aygıtların listesi görülür. Aygıtlar için sürücü yazılımı güncelleştirilebilir, yazılımın gerektiği gibi çalışıp çalışmadığı denetlenebilir ve donanım ayarları değiştirilebilir.

Ses ile sistem ses ayarlarını yapılır, ses efekti düzeni ve hoparlör ayarları değiştirilir.

Güç Seçenekleri ile bilgisayara güç planı seçilir, güç düğmelerinin davranışları, bilgisayarın ne zaman uyku moduna geçeceği, ekranın ne zaman kapanacağı vb. ayarlamalar yapılır. **Plan Ayarlarını Değiştir** ile seçilmiş olan güç planı ile ilgili (uyanırken parola iste, sabit disk kapatmak için beklenecek süre, hazırda beklemeden önce geçecek süre vb.) ayarlarda değişiklikler yapılabilir.

2.5 Sistem ve Güvenlik

Bilgisayarla ilgili temel bilgiler görülebilir, bilgisayarın kullandığı elektrik gücü ayarları yapılabilir, görsel efektler değiştirilebilir, sabit disk dolduysa yer açılabilir, veriler yedeklenebilir ve programların daha hızlı çalışması için sabit diskte düzenleme yapılabilir.

Güvenlik ve Bakım penceresindeki **Güvenlik** alanı ile bilgisayarın güvenliği ile ilgili (Windows Update, virüsten koruma, internet güvenlik ayarları vb.) bilgi alınabilir. **Kurtar** ile bilgisayar daha önceki bir tarihteki durumuna geri yüklenebilir.

Windows Güvenlik Duvarı ile firewall denilen bir filtreleme programını da içeren güvenlik merkezi güvenlik ayarları yapılabilir. Herhangi bir program ya da özelliğin güvenlik duvarını aşım aşamayacağı belirlenir, duvarı aşmasına izin verilebilir.

Sistem kısmından bilgisayar sistemiyle ilgili bilgilere ulaşılır. Bilgisayarın işletim sistemi, işlemci, RAM ve takılı aygıt bilgileri, adı gibi bilgiler görülebilir.

Yedekleme ve Geri Yükleme ile harici ya da yerel bir sürücüye bilgisayar düzenli olarak yedeklenebilir ve istenildiğinde bu yedek geri yüklenebilir.

Yönetimsel Araçlar ileri düzey kullanıcılar tarafından kullanılmalıdır. Yönetimsel araçlar içinde bulunan **Hizmetler** bölümünden bilgisayar üzerindeki hizmetler görülür. Hizmet üzerinde sağ tıklanarak açılan menüden hizmet durdurulup başlatılabilir. Özellikler seçeneği ile hizmetin başlangıç türü, hata durumunda kurtarma seçenekleri gibi ayarlar yapılabilir. **Bilgisayar Yönetimi** kısmından disk yönetimi yapılabilir, yerel kullanıcı ve grup işlemleri yapılabilir, aygıt yöneticisi ve hizmetler görülebilir.

2.6 Kullanıcı Hesapları

Kullanıcı Hesapları ile kullanıcı hesabında değişiklik yapılabilir, yeni hesap oluşturulabilir, kullanıcıya ait hesap resmi değiştirilebilir. Yeni bir kullanıcı hesabı oluşturmak için **Kullanıcı**

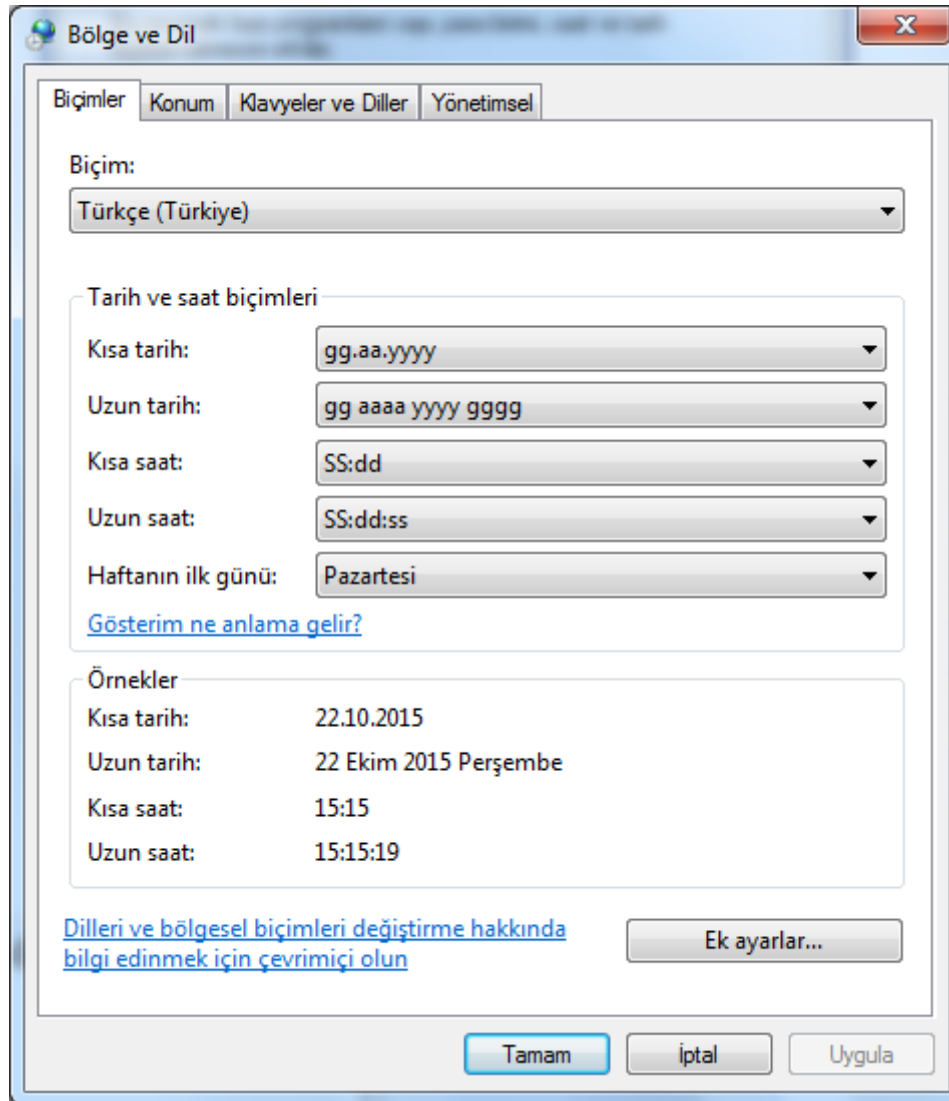
Hesapları kategorisinden **Başka Bir Hesabı Yönetin** seçeneği kullanılır. Ardından **Bilgisayar Ayarlarında Yeni Kullanıcı Ekle** tıklanır. Açılan pencerede **Bu Bilgisayara Başka Birini Ekle** tıklanır. Eklenicecek kişinin bir Microsoft hesabı varsa bu hesaba ait bilgiler girilir. Yoksa **Bu Kişinin Oturum Açma Bilgilerine Sahip Değilim** tıklanır. Yeni pencerede **Microsoft Hesabı Olmayan Bir Kullanıcı Ekleyin** tıklanır. Ardından açılan pencerede kutucuklara gerekli bilgiler girilerek hesap oluşturulur.

Hesap Türünü Değıştir ile **Yönetici** veya **Standart Kullanıcı** hesap türlerinden biri işaretlenir. Sınırlı hesaba sahip olan kullanıcıların hakları da sınırlıdır. Örneğın; bir program yüklenmek istenirse kullanıcının yönetici ayrıcalıklarına sahip olması gerekir. Bilgisayardaki yönetici bütün hesaplara ulaşabilir. Ancak diğier kullanıcılar izin verilen yerlere ve kendi özellikleriyle oluşturdukları ortamlara ulaşabilirler. Bütün bunların ayarlarını yönetici yapar ve kontrol eder.

Kullanıcı Hesapları penceresinde mevcut hesap ilgili ad, hesap resmi, hesap türünü değıştirmek, parola oluşturmak veya hesabı silmek mümkündür.

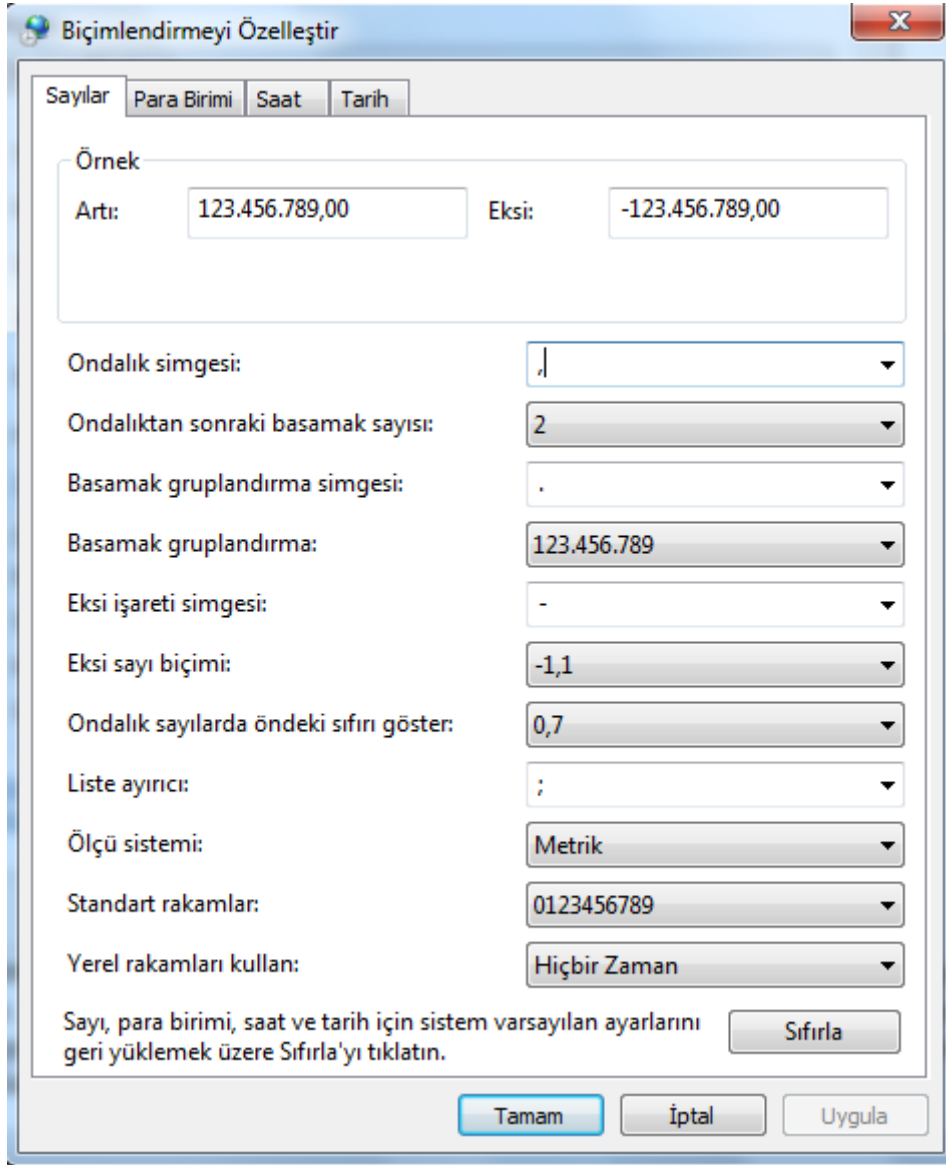
2.7 Saat, Dil ve Bölge

Bu kategoride bilgisayarın tarih ve saati, tarih, saat ve sayı biçimi değıştirilebilir, dil çubuğundaki dil ve klavye ayarları yapılabilir.

Şekil 2.2: Bölge ve Dil Seçenekleri

Şekil 2.2’de görülen pencerede dil ve bu dile bağlı tarih, saat ayarlarını değiştirmek mümkündür. Klavyeler ve Diller sekmesi ile dil çubuğundaki dil ve klavye ayarları görülüp yeni bir dil veya klavye seçeneği ekleyip kaldırmak mümkündür. **Ek Ayarlar** tuşu ile sayılara ve diğer özelliklere ulaşılabilir.

Şekil 2.3: Bölgesel Ayarları Özelleştir

Bu ayarlar MS Excel gibi uygulama programları tarafından kullanılmaktadır. Ondalık simgesi buradan değiştirilir. Bu özellik Excel de 1,3 veya 1.3 arasındaki fark belirtilir. Eğer burada nokta ondalık simgesi olarak ayarlanmışsa, klavyenin numerik tuşundaki virgüle basıldığında sayı 1.3 şeklinde olacaktır. Diğer durumda ise 1,3 olacaktır.

Ayrıca para birimi, saat şekli ve tarihin görüntü farklılıkları buradan ayarlanır.

Tarih ve Saat kısmında Bilgisayarın tarih ve saat ayarları, saat dilimi ayarları ve yaz saati uygulamasına göre otomatik olarak saat ayarlaması yapılır. İnternete bağlı olduğu sürece bilgisayarın saati kontrol etmesi ve eşitlemesi sağlanır. **Ek Saatler** sekmesiyle yerel saat dilimi haricinde farklı dilimlerindeki saatleri de görmek mümkündür.

2.8 Erişim Kolaylığı

Erişim kolaylığı özellikle engelliler için gerekli olan ses ve görüntü uyarılarının ayarlarının yapılmasını sağlar. Kulağı işitmeyen birine sesli uyarılarda yazı ile uyarı gelmesi, klavyenin sayısal tuş takımını fare işaretçisi gibi kullanmak gibi ayarlar yapılabilir. Yapışkan, filtre, geçiş tuşları kullanılabilir. Yapışkan tuşlar iki elini kullanamayan kişiler için bir anda birden fazla tuşa basılarak yapılacak işin tuşlara aynı anda basılmadan ardı ardına basılarak yapılabilmesini sağlar. Filtre tuşları tekrarlanan klavye vuruşları ile uzun süre basılı kalan klavye tuşlarının görmezlikten gelinmesini sağlar. Geçiş tuşları klavyedeki “CAPS LOCK”, “NUM LOCK” veya “SCROLL LOCK” tuşlarına her basıldığında Windows’un kullanıcıyı sesli olarak uyarmasını sağlar.

Klavye ayarları ile imleç yanıp sönme hızı, karakter yinleme ayarları yapılabilir.

3. WİNDOWS PROGRAMLARI

Windows’un kurulumu ile bilgisayara kurulan, ayrıca kurulum gerektirmeyen bazı uygulama programları bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak, Windows Gezgini, Paint, Hesap Makinesi, Not Defteri, Wordpad, Ses Kaydedicisi, Media Player verilebilir.

Çalıştır Komutu: Bir dosyayı, bir klasörü, işletim sistemi programlarını açmak, ağdaki bir bilgisayara bağlanmak ya da internet kaynağını yazarak siteye ulaşmak için **Çalıştır** komutu kullanılabilir. Bu komuta ulaşmak için **Windows’u ara** kutucuğuna istenilen işlem adı yazılabilir. Açılan penceredeki **Aç** alanına işlem adı yazılır. Örneğin; “Calc” yazıldığında hesap makinesi açılabilir, bilgisayarda ağ bağlantısı varsa “\\Ağadı ya da ip numarası” yazılarak ağdaki o bilgisayara bağlantı kurulabilir. Örneğin: \\10.20.1.68 gibi. “http://www.pau.edu.tr” gibi internet adresi yazılarak internet sitesine bağlantı kurulabilir. Örnek: calc, mspaint, c:, d:, notepad, wordpad, msconfig, cmd

Dosya Gezgini: Gezin penceresi iki bölümden oluşur: Sol tarafta, bilgisayarın organizasyon şeması (ağaç yapısı), sağ tarafta ağaç yapısında seçilen dizin ya da sürücünün içeriği görüntülenir. Ağaç içerisinde bulunan klasörler arasında yön tuşları ile gezinilir ya da klasör üzerine fare ile tıklanır.

Ekran Alıntısı Aracı

Ekrandaki herhangi bir nesnenin anlık bir ekran görüntüsünü yakalar ve bu resim istenirse kaydedilebilir. İhtiyaca göre resme açıklama ve vurgu eklemek, herhangi bir doküman(word, powerpoint gibi) içerisinde kullanmak, maile ek yapıp biriyle paylaşmak vb. işlemler yapılabilir. Alıntıyı yapmadan önce ekrandaki **Yeni** butonunun sağındaki aşağı yönlü ok tıklanır. Açılan listeden istenilen alıntı türü seçilir. Ekran alıntısı yakalandıktan sonra otomatik olarak Pano'ya ve işaretleme penceresine kopyalanır. İşaretleme penceresinden, ekran alıntısına açıklama eklenebilir, kaydedilebilir veya paylaşılabilir.

Windows’ta Arama Yapmak

Windows’u Ara kutucuğu ile arama yapılabilir. Dosya adının tamamı veya bir kısmı Windows Gezgini’nde sağ üst kısımda bulunan arama kutucuğuna yazılır. Ayrıca **Filtreler** kısmından istenen filtreler aramaya dahil edilebilir.

Not Defteri: Kısa notlar kaydetmek, basit metin dosyaları oluşturmak için kullanılır. **Dosya, Düzen, Ara** ve **Yardım** seçeneklerinden oluşan bir menü sunar. Oluşturulan dosyaların uzantısı “.txt” olarak metin belgesi şeklinde kaydedilir.

Paint: Resim dosyalarını açmak, resim ve fotoğraf düzenlemek için kullanılan programdır. Bu program yardımıyla resimlere yazı ve çizgiler eklenebilir, renklerde değişiklikler yapılabilir, resimlerin bir bölümünü kesip kopyalayabilme işlemleri yapılabilir.

Wordpad: Belge oluşturmak ve düzenlemek için kullanılabilecek bir metin düzenleme programıdır. Not Defteri'nden farklı olarak WordPad, karmaşık biçimlendirme ve grafik içerebilir, ayrıca bir WordPad belgesine resimler ve diğer belgeler gibi nesneler eklenebilir.

Hesap Makinesi: Bu program ile istenilen bilimsel ve klasik hesaplamalar yapılabilir. Standart biçimli hesap makinesinde sıradan dört matematiksel işlem, yüzde hesaplama işlemleri gibi işlemler gerçekleştirilir. Hesap makinesi klavyeden sayısal tuşlara basılarak ya da fare ile ekran görüntüsünden sayıların ve işlemlerin üzerine tıklanarak iki şekilde kullanılabilir.

Komut İstemi: Başlat Menüsü, Tüm Programlar, Donatılar ve ardından Komut İstemi tıklanarak ya da çalıştır komutuna "cmd" yazılarak açılır.

Komut İstemi Windows MS-DOS (Microsoft Disk İşletim Sistemi) komutlarını ve diğer bilgisayar komutlarını yazmak için giriş noktası sağlayan bir özelliktir. Komutlar yazıldıktan sonra **Enter** tuşuna basılarak çalıştırılır. Komutlar yazılarak Windows grafik arabirimi kullanılmadan bilgisayardaki görevler gerçekleştirilebilir. Komut istemi genellikle gelişmiş kullanıcılar tarafından kullanılır. Sık kullanılan bazı DOS komutlarından aşağıda bahsedilmektedir.

DIR: Dır komutu aktif sürücü ve aktif klasör içindeki dosya ve klasörleri listelemek için kullanılır.

```
C:\>DIR
C sürücüsündeki birimin etiketi yok.
Birim Seri Numarası: D86B-CD55

C:\ dizini

05/25/2010  10:09                0 AUTOEXEC.BAT
05/25/2010  10:09                0 CONFIG.SYS
10/10/2012  12:03          <DIR>      Documents and Settings
09/21/2012  15:20          <DIR>      Program Files
09/20/2012  10:22          <DIR>      Temp
10/04/2012  11:23          <DIR>      WINDOWS
                2 Dosya                0 bayt
                4 Dizin      58,603,139,072 bayt boş
```

CD: Klasör değiştirmek yani klasör içine girmek için kullanılır.

```
C:\>CD WINDOWS
C:\WINDOWS>
C:\WINDOWS>
C:\WINDOWS>CD..
C:\>
```

IPCONFIG: Bilgisayarın ip adresini, varsayılan ağ geçidini öğrenmek için kullanılır.

```
C:\>IPCONFIG

Windows IP Yapılandırması

Ethernet bağdaştırıcı Yerel Ağ Bağlantısı:

    Bağlantıya özgü DNS Soneki . . . . : 
    IP Adres. . . . . : 
    Alt Ağ Maskesi. . . . . : 
    Varsayılan Ağ Geçidi. . . . . : 
```

Matematiksel Giriş Paneli

Matematiksel Giriş Paneli, Tablet PC'de bir tablet kalemi ile birlikte kullanılacak şekilde tasarlanmıştır; ancak fare gibi bir giriş aygıtıyla da kullanılabilir. Yazma alanına doğru biçimlendirilmiş bir matematiksel ifade yazılır. Tanınan matematiksel ifade, önizleme

alanında gösterilir. Gerekirse yazılanlar üzerinde düzenlemeler yapılabilir. Tanınan matematiksel ifadeyi sözcük işleme veya hesaplama programına eklemek için Ekle tıklanır.

Ses Kaydedicisi: Bir mikrofonu kullanılarak herhangi bir ses bilgisayara kaydedilebilir. Düzen menüsü yardımıyla dosyaya ses ekleme, ses dosyasının bir bölümünü silme, kayıttan çalma hızını değiştirme, kayıttan çalma ses düzeyini değiştirme, ses dosyasının türünü değiştirme veya dönüştürme gibi işlemler yapılabilir.

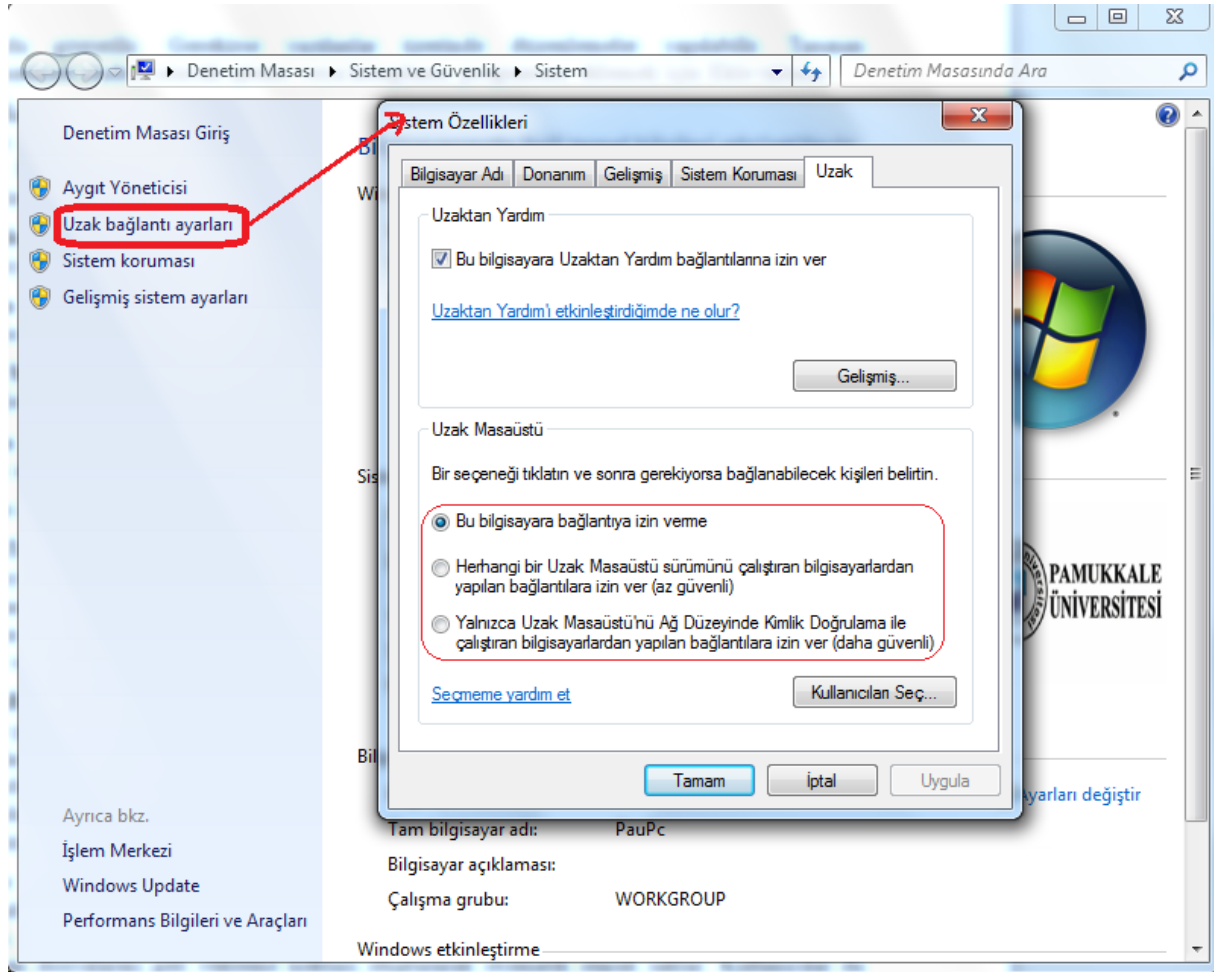
Yapışkan Notlar: Yapılacaklar listesi yazmak, telefon numarası not almak gibi kağıt destesiyle yapılan herhangi bir şey için Yapışkan Notlar kullanılabilir.

Erişim Kolaylığı: Hareket zorluğu çeken, görme ve işitme güçlüğü çeken engelli kullanıcılara yardım eden bir menüdür.

Uzak Masaüstü Bağlantısı:

Uzak Masaüstü Bağlantısı kullanarak aynı ağdaki bir bilgisayara veya İnternet'e bağlı olan ve Windows çalıştıran başka bir bilgisayara erişilebilir.

Uzaktaki bir bilgisayara bağlanabilmek için, o bilgisayarın açık ve ağa bağlı olması, Uzak Masaüstü'nün etkinleştirilmiş olması, bağlanacak bilgisayarın o bilgisayara ağ erişiminin bulunması ve ayrıca bağlantı izninin olması gerekir. Etkinleştirme için Şekil 3.1'deki pencere kullanılır.

Şekil 3.1: Uzak Masaüstü Bağlantısına İzin Ekranı

Uzak masaüstü bağlantısı yapmak için **Windows'u Ara** kutucuğuna **Uzak Masaüstü Bağlantısı** yazılır. Bilgisayar kutusuna, bağlanmak istenilen bilgisayarın adı ya da ip numarası yazılır ve Bağlan'a tıklanır.

Sistem Araçları: Bilgisayarın kullanımı sırasında bilgi almak, bakım işlemleri yapmak için sistem araçları kullanılır.

Sistem Bilgisi: Sistem hakkındaki bilgileri toplar ve görüntüler.

Disk Temizleme: Internet aracılığı ile çalışma yaptıktan sonra vb. durumlarda oluşan bilgisayarda kalan artık dosyaların veya gereksiz dosyaların silinmesi için kullanılan bir programdır. Bu program aracılığı ile gereksiz dosyalar silinerek sabit diskte yer açılması sağlanır. Disk temizleme düğmesinde temizlenmek istenen sürücü ardından silinecek dosya türleri seçilip **Tamam** düğmesine basılır.

Disk Birleştiricisi: Zaman içerisinde dosyaları kaydettikçe, değiştirdikçe veya sildikçe sabit diskte parçalanmalar oluşur. Disk üzerindeki dosyalar parçalandıkça hem harddiskin çalışması yavaşlar hem de harddiskin kullanılabilir boş yer sayısı azalır. Disk birleştiricisi programı disk üzerindeki parçalanmış dosyaları birleştirir. Bu program aracılığı ile daha fazla disk alanı kazanılarak programlara erişimin hızlı olması sağlanır. Disk birleştirme penceresinde birleştirilmek istenilen sürücü seçilir ve **Diski Birleştir** düğmesine basılır.

Sistem Geri Yükleme: Windows 10 işletim sistemi ile gelen bir özelliktir. Sistemde yaşanabilecek küçük sorunların çözümünde başvurulan bir yardımcı programdır. Windows 10 işletim sistemi, kurulu bir bilgisayar önemli sistem dosyalarını, kayıt defterini ve bazı program dosyalarını geri yükleme noktası oluşturarak otomatik olarak saklar. Kullanıcılar da isterlerse kendi geri yükleme noktalarını oluşturabilirler. Gerektiği durumlarda bu noktalardan birine (tarihe) geri dönülebilir.

Görev Zamanlayıcı: Zamanlanmış Görevler kullanılarak komut dosyaları, programlar veya belgeler kullanıcının istediği zamanda çalışacak şekilde ayarlanabilir. Zamanlanmış Görevler Windows 10 başlatıldığında arka planda çalışır. Zamanlanmış Görevler ile örneğin; bir görev günlük, haftalık, aylık veya belirli bir zaman için zamanlanabilir, bir görevin zamanı değiştirilebilir, zamanlanan bir görev durdurulabilir. Zamanlanmış görev sihirbazı kullanılarak günlük, her hafta, her ay gibi seçilen sıklıkta ve seçilen saatte o görevin çalışması sağlanır.

Görev Yöneticisi: Microsoft görev yöneticisi bilgisayarda çalışan programları izlemek için kullanılan bir seçenektir. Bu pencere hangi programların aktif olduğunu ne kadar işlemci ve bellek kullandığını ayrıntılı olarak gösterir.

Microsoft görev yöneticisini açmak için çeşitli yollar kullanılır. Birincisi görev çubuğu üzerinde boş bir alana gelip sağ tuşla tıklamaktır. Açılan seçeneklerden **Görev Yöneticisi'ni Başlat** seçilir. İkincisi klavyede **Ctrl+Alt+Del** tuş üçlüsünü kullanmaktır. Ayrıca **Ctrl+Shift+Esc** tuşları da görev yöneticisini açar.

Windows Görev yöneticisinde **Diğer Ayrıntılar** tıklanarak işlemler sekmesinde Uygulamalar ve Arka Planları, Ayrıntılar, Hizmetler, Performans, Başlangıç ve Kullanıcılar sekmeleri yer alır. Uygulamalar sekmesinde kullanıcının açtığı uygulamalar ve arka planda çalışan sistem uygulamaları görülür. Bir program herhangi bir nedenle kilitlendiğinde bu uygulamanın yanında cevap vermiyor seçeneği çıkar. Bu program görevi sonlandır denerek kapatılabilir. Pencerenin alt işlemci kullanım yüzdesi ve bellek kullanımı görünmektedir.

Ayrıntılar sekmesinde bilgisayarın arka planında çalışan işlemler de dahil o an çalışan bütün işlemler gösterilir. Bellek kullanımı sütununa üzerine iki kez tıklayarak sütun sıralanır ve en yüksek bellek kullanan programlar incelenir. Özellikle bilgisayar yavaşladığı durumlarda

işlemler kontrol edilirse hangi programın bilgisayarı yavaşlattığı görülebilir. Ayrıca virüs bulaşması durumlarda da tanımlanamayan dosyaların burada çok bellek ve işlemci (CPU) kullandığı görülebilir.

Hizmetler sekmesinde bilgisayarda çalışan hizmetler görülür. Gerekli görülen hizmetler durdurulup başlatılabilir.

Performans sekmesi bilgisayarın çalışmasını gösteren grafiklerin yer aldığı penceredir. Bilgisayar çift çekirdekli bir işlemciye sahip ise CPU kullanımı iki bölme halinde görülür. Bilgisayar tek çekirdekli işlemciye sahipse tek CPU grafiği bulunmaktadır.

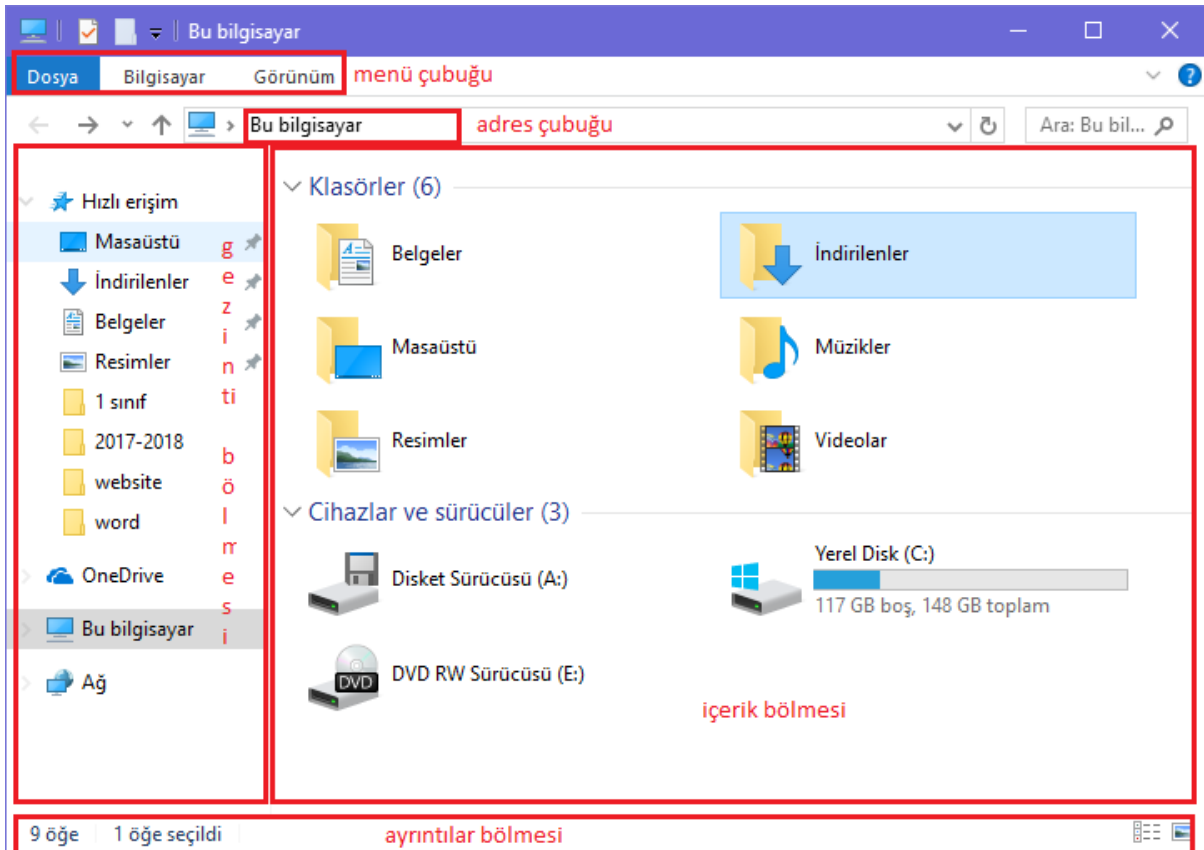
CPU kullanımı yüzdesini gösteren penceredeki oranlar programların çalışmasına göre değişiklik gösterir. Bazı durumlarda bu oran %99 a kadar çıkabilir. Virüs bulaşması veya bir programın çalışması buna neden olabilir. Bu durumda bilgisayar çok yavaşlar ve istenen işlemler yapılamaz.

Bellek alanı bilgisayarda o an kullanılan belleği rakamsal olarak gösterir. İşlemci kullanımı gibi çok yükseldiğinde bilgisayar yavaşlar ve işlemlerin bitmesi zaman alır.

Başlangıç sekmesi ile bilgisayar ilk açılır açılmaz aktif hale gelecek uygulamalar görülür. İstenirse uygulamanın durumu devre dışı bırakılabilir.

4. WINDOWS'TA PENCERE KAVRAMI

Windows işletim sisteminde tüm uygulamalar, klasörler bir pencere içinde açılmaktadır. Pencere kavramını bilmek ve tanımak yapılan uygulamaların kolaylaşmasını sağlayacaktır. Bilgisayarda çalışırken birden fazla program açılabilir, pencerelerin boyutları değiştirilebilir, bir konumdan başka bir konuma getirilebilir. Şekil 4.1'de de görüldüğü gibi Windows 10'de standart bir pencerede başlık çubuğu, menü çubuğu, standart düğmeler, adres çubuğu ve içerik bölmesi yer almaktadır.

Şekil 4.1: Windows'ta Pencere Görünümü

Pencerenin en üstündeki başlık alanının sağında yer alan düğmeler () aracılığıyla pencere yönetilir. Uzun süre kullanılmayacak programlar, klasörler, dosyalar vb. **Simge Durumuna Küçült** düğmesinden görev çubuğuna indirilir. **Ekranı Kapla** ile etkin pencerenin tüm ekranı kaplaması sağlanır. **Kapat** düğmesi kullanılarak açık olan pencereler kapatılır. Adres çubuğunun solunda **İleri** ve **Geri** düğmeleri () bulunur.

Menü Çubuğu

Menü Çubuğu üzerinde **Dosya**, **Bilgisayar**, **Giriş**, **Görünüm**, menüleri bulunmaktadır.

Dosya menüsünün alt menüsü olan **Yeni** tıklandığında bir liste görüntülenir. Bu listedeki seçenekler kullanılarak yeni bir klasör, yeni bir kısayol, yeni bir Word belgesi gibi yeni nesneler oluşturulabilir.

Giriş menüsü kullanıldığında pencere içerisindeki bir dosya ile ilgili kes, kopyala, yapıştır gibi işlemler yapılabilir.

Görünüm menüsü pencere içerisindeki dosyaların liste, simge, döşeme halinde görünmesini ve simgelerin ada, değiştirme tarihine, türüne ve boyutuna göre yerleşmesini sağlar. Seçenekler komutu 2.1'de anlatılan klasör seçeneklerine ulaşılır.

Adres Çubuğu

Adres alanında yazılı olan adres üzerindeki oklara tıklanırsa tıklanan klasördeki tüm klasörlerin listesi ekranda görünür. Görüntülenen listeden herhangi bir klasör seçilirse adres alanında seçilen klasörün adı belirecek ve aynı anda klasörün içeriği görüntülenecektir.

5. DOSYA VE KLASÖR KAVRAMI**5.1 Dosyalar**

Bilgisayarda bulunan veya kullanıcının çeşitli programlarla hazırladığı bütün bilgiler bilgisayarda dosyalar halinde kayıtlı tutulur. Dosyaların program türlerine göre uzantıları farklıdır ve bilgisayarda bir dosya “dosya adı.uzantısı” şeklinde kaydedilir. İşletim sistemine ait program dosyalarının uzantısı genellikle “.com, .exe ya da .bat”tır. Dosya uzantıları genellikle üç harften oluşur. Örneğin MS Word dosya uzantısı “.doc”, MS Excel “.xls”, MS Powerpoint “.ppt”, elektronik kitaplar için dosya uzantısı “.pdf”, resim dosyaları için dosya uzantısı “.bmp, .jpg” şeklindedir.

5.1.1 Dosyaları Kopyalamak

Bir dosyayı, programı, belge veya klasörü başka bir konuma (disket, flash bellek, diğer sabit sürücü vb.) kopyalamak için kopyalanacak nesnenin üzerine farenin sağ tuşuyla tıklanır. Açılan menüden **Kopyala** komutu seçilir. Bu işlemin kısayolu olarak klavyeden **Ctrl+C** tuşlarına aynı anda basılır. Kopyala komutu düzen menüsünde de yer almaktadır. Daha sonra kopyalanacağı klasör veya depolama aygıtlarına fare ile çift tıklanarak pencerenin açılması sağlanır. Bu pencere içinde boş alanda farenin sağ tuşuna basılarak açılan menüden **Yapıştır** komutu seçilir. Bu işlemin kısayolu olarak da klavyeden **Ctrl+V** tuşlarına aynı anda basılır.

Kopyalanacak nesnenin üzerine farenin sağ tuşuyla tıklandığında açılır menüden “Kopyala” yerine **Kes** seçeneği seçilir ve dosyanın taşınması istenen yerde **Yapıştır** işlemi yapılırsa dosya bulunduğu ortamdan tamamen kaybolur, yeni ortama taşınır.

5.1.2 Bir Dosyayı Flash Bellek, CD veya DVD'ye Kopyalamak

Kopyalanacak dosya, program, belge veya klasörün üzerine farenin sağ tuşuyla tıklanarak açılan listeden **Gönder** komutu seçilerek **CD-RW/DVD-RW Sürücüsü** komutuna tıklanır. Ya da Bilgisayarım penceresinden CD/DVD Sürücüsü açılır. Yazılmak istenen dosyalar buraya sürüklenir. Dosyalar disk klasörüne sürüklendiğinde otomatik olarak diske de kopyalanmış olur. Başka bilgisayarlarda diski kullanmadan önce, diski kullanıma hazırlamak için o anki disk oturumunu kapatmak gerekir. Bunun için disk sürücüsünün penceresinde bulunan araç çubuğunda **Oturumu Kapat** tıklanır. Bu işlem, diske yazma işlemleri için hazırlanmış başka yazılımlarla da yapılabilir.

Bir dosyayı diskete veya flash belleğe kopyalamak için dosya, program, belge veya klasörün üzerinde farenin sağ tuşu ile tıklanarak **Gönder** komutuyla disket ya da flash belleğe gönderilir.

5.1.3 Dosya Sıkıştırmak

Büyük boyutlarda yer kaplayan dosyaların boyutlarını küçültmek için sıkıştırma işlemi yapılması gerekir. Sıkıştırma işlemi; “Winrar”, “Winzip” gibi bu işlem için geliştirilmiş birçok programla yapılabilir.

Bir klasörün altındaki dosyaları sıkıştırmak için dosyalar seçilir. Seçili dosyaların üzerinde farenin sağ tuşu ile tıklanıldığında açılan menüden “Winrar” için ayrılmış komutlardan **Arşive Ekle** seçeneği seçilerek tek dosya halinde sıkıştırılır. Sıkıştırma işlemi başlatıldığında ilerleme durumu bir pencere ile görüntülenir. İşlem tamamlandığında klasör içerisinde “.rar” uzantılı yeni bir dosya oluşur. Sıkışmış dosyayı tekrar çözmek için dosyanın üzerinde farenin sağ tuşu ile açılan menüden **Buraya Çıkart** seçeneği tıklanırsa aynı klasöre sıkıştırılmış dosyaları tekrar açar. Başka bir klasör ismi yazılarak dosyalar bu klasör de açılabilir.

5.1.4 Dosya Yazdırmak

Hangi uygulama programı olursa olsun, bir dosya yazdırılırken o uygulama programının **Dosya** menüsünden **Yazdır** komutu kullanılır. Bu seçenek seçildiğinde bir iletişim penceresi açılacaktır. Bu pencerede bilgisayara bağlı olan ya da ağda kullanıma hazır durumda bulunan yazıcıların listesi görüntülenir. Bu listeden istenilen yazıcı adı seçilerek yazdırma işlemi başlatılır.

Denetim masasında bulunan **Yazıcı ve Fakslar** kategorisinde yazdırma işlemi için daha sık kullanılan yazıcı varsayılan olarak atanarak her yazdırmada yazıcı seçimi yapma zorunluluğu ortadan kaldırılabilir. Bu işlem için önce varsayılan yapılacak yazıcı seçilir ve üzerinde fare ile sağ tıklanır. **Varsayılan Yazıcı Olarak Ata** seçeneği seçilir.

Bir dosyayı yazdırmadan önce, sayfanın düzgün olması isteniyorsa sayfa yapısı ayarlanmalıdır. Bu işlem için **Dosya** menüsünden **Sayfa Yapısı** alt menüsü kullanılır. Bu menü yardımıyla sayfa kenar boşlukları, sayfanın dikey ya da yatay durumu, kâğıdın boyutu gibi ayarlar yapılır.

Sayfa ayarları yapıldıktan sonra yine **Yazdır** komutu kullanılır ve yazdır penceresi açılır. Bu pencereden de yazdırma seçenekleri ayarlanır ve yazdırma işlemi başlar.

5.1.5 Dosya Paylaşmak

Klasörler paylaşılarak farklı bilgisayarlardan ulaşarak kullanılabilir veya başkalarının kullanmasına izin verilebilir. Bunun için paylaşılacak klasörün üzerinde farenin sağ tuşuna tıklanır ve **Paylaşım** seçeneği seçilir. Burada **Bu Klasörü Ağda Paylaşım Aç** işaretlenir.

Eğer paylaşılan kişilerin klasör üzerinde değişiklik yapabilmesi isteniyorsa **Ağ Kullanıcıları Dosyalarını Değiştirebilsin** işaretlenir.

5.1.6 Dosya veya Sürücülerini Virüslere Karşı Taramak

Virüsler dosyaların silinmesine, sistemin yavaşlamasına yol açar. Virüsler sürücülerde bulunan programların içinde gizlenmiş olduğundan virüslü dosya veya disket okutulduktan ya da içindeki programlar çalıştırıldıktan sonra bilgisayara geçer. Bu nedenle sürücülerini çalıştırmadan veya dosyaları açmadan önce virüs taraması yapılmalıdır. Bunun için bilgisayarda bir antivirüs programının kurulu olması gerekir. Virüs taraması yapılacak dosya veya sürücünün üzerine farenin sağ tuşu ile tıklanır. Açılan menüden **Tara** komutu verilerek bilgisayarda yüklü olan antivirüs programı aracılığı ile tarama işlemi başlatılır. Antivirüs programı sürücüde veya dosyada herhangi bir virüsle karşılaşarsa kullanıcıya bu durumu bir mesajla bildirecektir.

Bu durumda yapılacak işlem antivirüs programını kullanarak virüsleri silmek ya da karantinaya almaktır. Kullanılan antivirüs programı bazı virüsleri saptayamayabilir. Bu durumda antivirüs programını sürekli güncellemek ya da daha gelişmiş bir antivirüs programı kullanmak gerekir.

5.2 Klasörler

Bilgisayardaki dosyalar içeriklerine göre gruplandırılır ve bir klasör oluşturularak içinde depolanır ve dosya ismi verilir. Bu işlemlerden sonra çok sayıda dosya içerisinde aranan dosya kolayca bulunabilir. Aksi halde dosya arama zaman kaybına neden olur.

Bilgisayardaki klasörlerde sadece dosyalar bulunmaz, alt klasör denilen klasörler de isteğe göre aynı klasörde bulunabilir.

5.2.1 Yeni Bir Klasör Oluşturmak

Masaüstünde bir klasör oluşturmak istenirse farenin sağ tuşu ile boş bir alana tıklanır. Bu menüden **Yeni** alt menüsüne ve açılan menüden **Klasör** komutuna tıklanır. Böylece masaüstünde “Yeni Klasör” isimli bir klasör oluşur. Klasörün altında isim verilmesi istenen bir alan bulunur ve bu alana bir isim yazıp **Enter** tuşuna basılarak onaylanır. Verilen bu isim sonradan değiştirilebilir. Bunun için klasör seçiliyken farenin sağ tuşuna basılarak açılan pencereden **Ad Değiştir** tıklanır veya klavyeden **F2** tuşuna basılır ve yeni isim yazılarak **Enter** tuşuna basılır. Aynı klasör içinde aynı isimli bir alt klasör veya iki dosya bulunamayacağına dikkat edilmelidir.

5.2.2 Kısayol Oluşturmak

Sık kullanılan bir dosyaya, klasöre veya programa kolayca erişebilmek için masaüstünde veya sık kullanılan bir klasörde bu programın, dosyanın veya klasörün kısayolu oluşturulabilir. Bir kısayolun asıl dosyadan farkı dosya simgesinin üzerinde ok işareti bulunmasıdır.

Bir dosyanın kısayolunu oluşturmak için, dosyanın üzerindeyken farenin sağ tuşuna tıklanır ve **Kısayol Oluştur** komutu verilir. Dosyanın bulunduğu klasörde aynı isimli üzerinde ok işareti bulunan bir simge oluşur.

Masaüstünde kısayol oluşturmak istenirse dosya seçili iken farenin sağ tuşuna tıklanır ve çıkan menüden **Gönder** alt menüsüne girilerek **Masaüstü (kısayol oluştur)** komutu seçilir. Masaüstünde aynı isimli üzerinde ok işareti bulunan bir simge oluşur.

Bir programın kısayolunu oluşturmak için yapılacak işlem hemen hemen aynıdır. **Başlat** menüsündeki **Programlar** listesinden programın içeriği görüntülenir. Buradan “.exe” uzantılı dosya seçilir. Bu dosyanın üzerindeyken farenin sağ tuşu tıklanır. Buradan **Masaüstü (kısayol oluştur)** komutu kullanılarak kısayol masaüstünde görüntülenir.

Oluşturulan kısayolun farenin sağ tuşuyla açılan menüsünden **Özellikler** komutu seçildiğinde kısayolun simgesi veya gelişmiş özellikleri değiştirilebilir. **Hedef Bul** ile kısayolun kaynağı görülebilir.

Ayrıca yeni oluşturulan kısayol kesme ve yapıştırma işlemleriyle istenilen yere taşınabilir.

KAYNAKÇA

- ❖ Açıköğretim Fakültesi Bilgisayar-I. Eskişehir, 2011
- ❖ Açıköğretim Fakültesi Temel Bilgi Teknolojileri. Eskişehir, 2009
- ❖ Doç. Dr. Muzaffer Dügel, Bilgisayar 2 Ders Notları
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Namık AKÇAY, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Ders Notları
- ❖ Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar Kursu Ders Notları, Kasım 2007
- ❖ Kadir TUNCER, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Enformatik Bölümü, Windows 7 İşletim Sistemi
- ❖ Microsoft Windows Yardım ve Destek